

POLITIET

Agder politidistrikt

Politiets arbeid i saker med særlig sårbare

Konferanse v/Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Kristiansand 19.10.18
Politioverbetjent Eva Marit Gaukstad

POLITIET

Agder politidistrikt

VÆR KLAR OVER

- At det faktisk er straffbart....
- Straffbare handlinger skal behandles av politiet - husk forebyggende perspektiv
- De særlig sårbare trenger hjelp til å ta kontakt med politiet

POLITIET

Agder politidistrikt

Hvem kan melde (anmelde)

- Alle, men.....
- Taushetsplikt
- Offentlig påtale
- Avvergeplikten

POLITIET

Agder politidistrikt

Politiets organisering ved etterforskning av saker med barn og særlig sårbare

- Agder politidistrikt
- Aust- og Vest agder (fra Risør til Flekkefjord)
- Ny reform i politiet - "unntakstilstand"

POLITIET

Agder politidistrikt

Organisering forts.

- FSI - felles straffesaksinntak
- Felles enhet for etterretning, forebygging og **etterforskning**
- Distriktovergripende ansvar
- **Avsnitt for tilrettelagte avhør - steds plassert på barnehuset**
- Avsnitt for grov vold og sedelighetskriminalitet (so-team)
- De alvorligste straffebudene - seksuelle overgrep
- Voldssaker - saksansvar ute på de forskjellige driftsenhetene (politistasjoner og lensmannskontor)

POLITIET

Agder politidistrikt

Rettsikkerhet for offer og overgriper

- Politiet skal være objektive
- Politiet skal ikke holde med noen av partene
- Politiet skal finne ut hva - hvem - hvordan og hvorfor
- Politiet skal bevise **skyld så vel som uskyld**
- Politiet skal fremskaffe fakta v/avhør - bevis
- Offeret har rett på bistandsadvokat
- Overgriper har rett på forsvarer

- Henleggelse - hva betyr det?

POLITIET

Agder politidistrikt

Straffeprosessloven § 224

Grunnlag for å starte etterforskning

"Etterforskning foretas når det som følge av anmeldelse eller andre omstendigheter er rimelig grunn til å undersøke om det foreligger straffbart forhold som forfølges av det offentlige"

POLITIET

Agder politidistrikt

Etterforskningen starter

- Vurdere saken - straffebud
- Etterforskningsplan
- Avhør - sende begjæring om tilrettelagt avhør
- Ransaking
- Beslag
- Sporsikring
- Andre tekniske undersøkelser
- Innhenting av dokumentasjon
- Siktelse
- Tvangsmidler

POLITIET

Agder politidistrikt

Barnehuset i Kristiansand

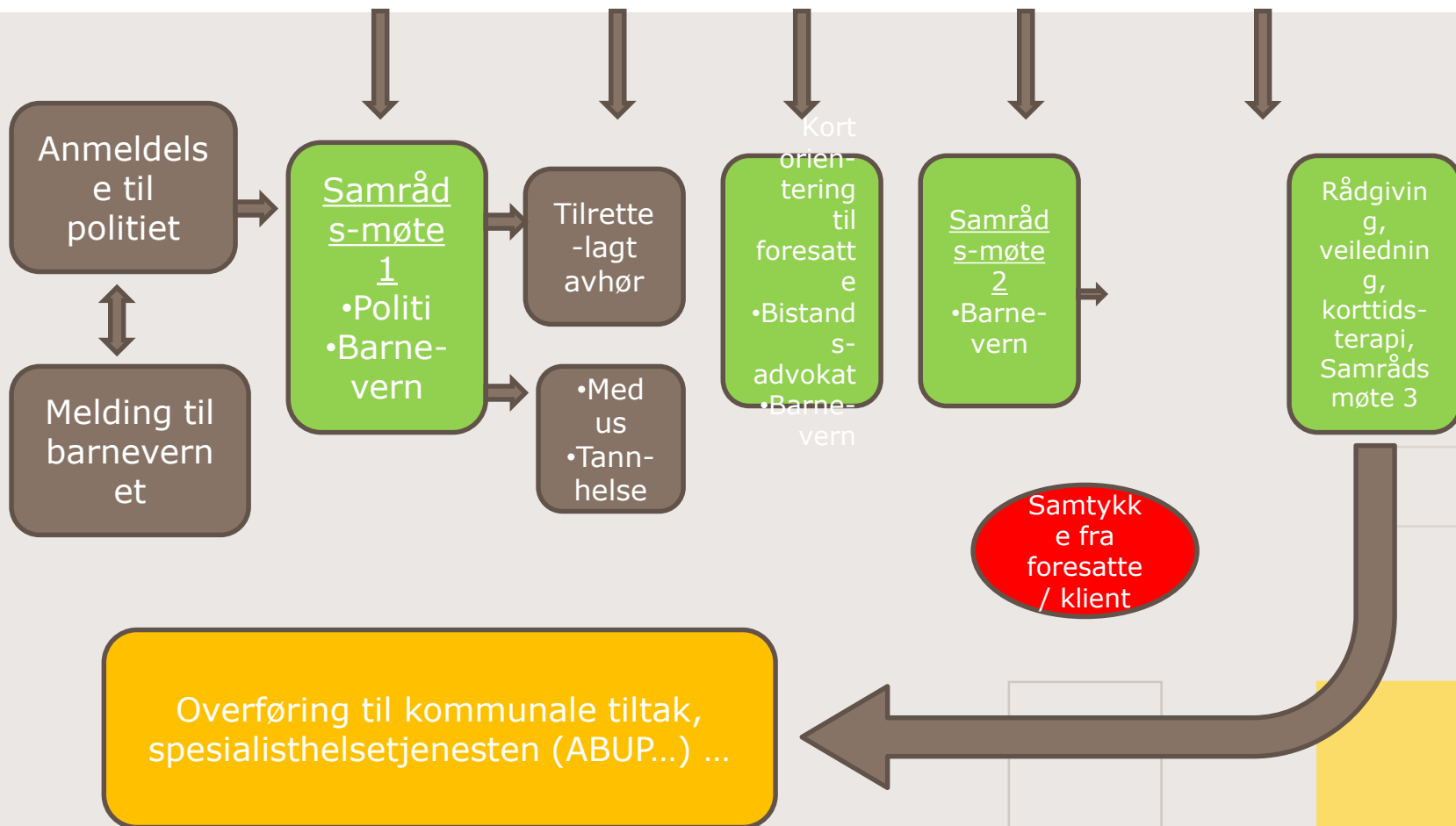
- Arena for tilrettelagte avhør, legeundersøkelse, tannlegeundersøkelse og oppfølging
- Fagpersoner - viktig rolle i bisitterrommet
- Bindeledd for det tverrfaglige arbeidet i sakene
- Innkaller og leder møtene både før og etter avhør - samrådsmøter
- Helhetlig ivaretagelse av vitnet og andre nærstående

POLITIET

Barnehuset en koordinerende og deltakende rolle

ACOS ID	Navn	Fødselsnummer
Adresse		Verge og dens mandat
Bosituasjon, hvordan og med hvem	Politietterforsker	Politijurist
Støtte og omsorgspersoner	Avhører	Bistandsadvokat
Kontaktperson barnehuset	Forhold anmeldt dato	Anmeldelsesnr.

Agder politidistrikt

Gjennomgang av fornærmedes situasjon og innhold i melding.	Tidspunkt for avhør Link
FUNGERING Diagnose og IQ: Fysiske funksjonsnedsettelse: Psykiske vansker: Særtrekk:	Tilgjengelige rapporter?
KOMMUNIKASJON Hjelpemidler: Særlige kjennetegn: Blikk-kontakt: Konsentrasjon: Forslag til best måte å kommunisere på:	Behov for å treffe avhører i forkant?
ADFERD/FØLELSER I møte med nye mennesker: I stressende situasjoner: Følelsesregulering: Reaksjoner/endringer etter aktuell hendelse: Tips til avhøressituasjonen:	Behov for å besøke Barnehuset i forkant?

FORSTÅELSE (Som hvem, hva, hvor, tid, rom, sted, hukommelse) Konkrete eksempler på hva personen kan forstå/ikke forstå:	Forklaringsplikt Forsikring
Oppfølging/behandling Arbeid, dagtilbud	Behov for generelt fritak fra taushetsplikten? Hvem innhenter samtykke?
Hvem skal følge til avhøret?	Hvem skal kjøre til – fra barnehuset avhørsdagen?
Event. avhør av familiemedlemmer, tidspunkt for dette	Event. avhør av mistenkt, tidspunkt
Dato/tid rettsmedisinsk us Dato/tid tannlege us	Hvem informerer om aktuelle undersøkelser? Hvem følger?
Etter avhør: Informasjon til tillitsperson, hvem informerer?	Planlegge eventuelle krise- og akutte tiltak
NB! Innhente samtykke til informasjonsutveksling med oppfølgende instanser	
Av hvem og hvordan skal fornærmede forberedes? Av hvem blir følgeperson forberedt?	Annet

politidistrikt

POLITIET

Agder politidistrikt

Velkommen til tilrettelagt avhør

POLITIET

Agder politidistrikt

POLITIET

Agder politidistrikt

POLITIET

Agder politidistrikt

POLITIET

Agder politidistrikt

Hva er et tilrettelagt avhør?

- En samtale mellom politi og et vitne, der vitnet skal slippe å møte i hovedforhandling/retten for å formidle sin historie
- Avhøret på dvd som bevis i retten
- Barn og utviklingshemmede er likestilt i det nye regelverket - tilrettelegging
- Ledes av politijurist (faste i Agder) og flere bisittere som følger
- Avhører er en erfaren politietterforsker med spesialutdanning
- Gjennomføres på et barnehus (11 barnehus i Norge)

POLITIET

Agder politidistrikt

Kompetanse i politiet

- Generelt avhørskurs - KREATIV
Alle etterforskere som tar lyd/bildeavhør
- Lang erfaring som etterforsker
- Tilrettelagte avhør av barn og ungdom - utdanning
Avhør av barn i alderen 6 til **16** år
- Tilrettelagte avhør av sårbare - utdanning
Førskolebarn og **utviklingshemmede**

POLITIET

Agder politidistrikt

Hva betyr å tilrettelegge ?

- Innhente informasjon om den sårbare
- Velge "riktig" følgesperson
- God informasjon til følgesperson og dens ansvarlige - mail
- Tett samarbeid med evt verge/en som kjenner...
- Tett samarbeid med rådgiver på barnehuset
- Tilrettelegge lokalteter
- Bli kjent med avhører før avhør
- Gi god informasjon om den sårbare til bisitterne før avhør
- Sekvensiell tilnærming
- Vi kaller det ikke BARNEHUS når det er voksne psyk. utv.h.

POLITIET

Agder politidistrikt

Metoden - 7 faser

- **Forberedelser (med tilrettelegging)**
- **Kontaktetablering**
- Innledende prosedyrer
- Introduksjon til tema
- Fri forklaring
- Sondering
- Avslutning

POLITIET

Agder politidistrikt

Hva skjer etter avhør ?

- Saken "deler seg"
- Politisaken følger det juridiske spor - etterforskningen fortsetter
- Oppfølgningssporet

POLITIET

Agder politidistrikt

Tips til dere som "hjelpere"

- Gjør deg kjent med hvordan politiet er organisert og arbeider med disse sakene der du bor
- Kjenn litt til hvilke rettigheter de særlig sårbare har i straffesaker
- **Vær forberedt** på at noen plutselig vil formidle til deg
- La dem fortelle/formidle - notèr
- Ta opp tråden igjen hvis du bare har fått et hint
- Snakk med noen, **men vær bevisst hvem**

POLITIET

Agder politidistrikt

Søk råd hos

- Konsultasjonsteam
- Politi - spør etter fagpersonene
- Barnehus
- BUFDIR` s retningslinjer ved mistanke om seksuelle overgrep mot utviklingshemmede - vernmotovergrep.no

POLITIET

Agder politidistrikt

Klare føringer fra Riksadvokaten, 17.10.16

- "Vi kan ikke legge oss på en linje der domfellelse er et fullkomment resultat. I en henlagt sak kan det være mye som har preventiv betydning, f.eks at andre etater griper inn"
- "Et barn/særlig sårbar person blir endelig sett og hørt . Avklaringer blir gjort ved at politiet undersøker med god kvalitet"
- "Flere saker med vold og overgrep SKAL avdekkes !"

**Alle har et språk, selv om dette språket
nødvendigvis ikke er basert på ord**